

250+ boekhoudkundige
mindmaps

Grondslagen en dubbel boekhouden

Module 01

30
visuele
mindmaps

Zo gebruik je deze module

Grondslagen en dubbel boekhouden

1. Lees en begrijp

Lees de kern en bekijk het voorbeeld. Leg het begrip in je eigen woorden uit.

2. Pas toe

Maak het voorbeeld zelf na. Noteer welke rekeningen veranderen en waarom.

Rekening	Verandering	Waarom

3. Test jezelf

Dek de uitleg af. Beantwoord de controlevraag zonder te kijken.

4. Herhaal en ga verder

Controleer je antwoord. Herhaal bij fouten en ga verder zodra je het begrip kunt uitleggen.

➔ Studievolgorde: basis → rekeningen en codes → dubbel boekhouden
De mindmapnummers lopen door in de volledige bundel.

Doel van boekhouden

Van transactie naar inzicht

Kern

Boekhouden legt transacties vast en maakt vermogen, resultaat en kasstromen zichtbaar.

Toepassing

Onderscheid een verkoop, een ontvangst en het resultaat. Omzet is niet hetzelfde als winst.

Voorbeeld

Verkoop op rekening: € 500, zonder btw. Omzet en debiteuren stijgen met € 500. Bij betaling stijgt de bank en dalen de debiteuren.

Controle

Stijgt de bank al bij de verkoop op rekening?
Nee, pas bij betaling.
Winst bepaal je na aftrek van kosten.

Gebruikers van informatie

Wie gebruikt de cijfers?

Voorbeeld

Een bank bekijkt schulden en kasstromen voordat zij een lening verstrekt.

Controle

Koppel de gebruiker aan de informatie:

- eigenaar → rendement;
- kredietverstrekker → terugbetaling;
- manager → kosten en budgetten.

Administratie en verslaggeving

Van gegevens naar financiële overzichten

Kern

Administratie verzamelt en ordent gegevens.
Verslaggeving verwerkt deze tot financiële overzichten.

Toepassing

Classificeer een aankoop op basis van de aard en het gebruik.

ADMINISTRATIE		
Datum	Omschrijving	Bedrag
		€
		€
		€
		€

Kosten: direct verbruikte kantoorartikelen.

Voorraad: goederen voor verkoop.

Vaste activa: een machine voor meerjarig gebruik.

Controle

Een aankoop is niet altijd direct een kostenpost.
Voorraad wordt bij verkoop als kosten verwerkt;
een machine wordt doorgaans afgeschreven.

De boekhoudkundige vergelijking

Mindmap 004

Kern

Activa = eigen vermogen
+ verplichtingen.
Iedere boeking bewaart
dit evenwicht.

Toepassing

Bereken het eigen
vermogen als activa
minus verplichtingen.

Voorbeeld

Activa € 50.000 en
schulden € 30.000 geven
eigen vermogen € 20.000.

Controle

Controle:
 $€ 20.000 + € 30.000 =$
 $€ 50.000.$

Transactie en bewijsstuk

≡ Mindmap 005 ≡

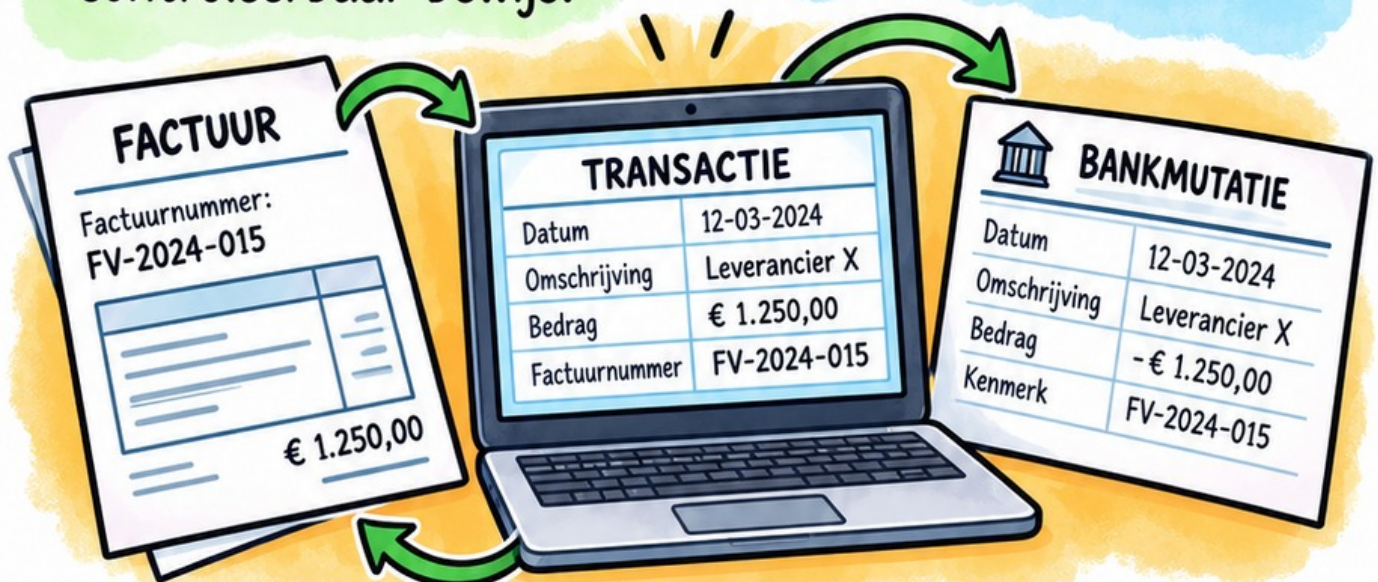
Kern

Een transactie moet herleidbaar zijn tot een factuur, bankmutatie, contract of ander controleerbaar bewijs.

Toepassing

Leg een controleerbaar verband tussen transactie, factuur en betaling.

Voorbeeld

Koppel een betaalde factuur aan het factuurnummer en de bankregel.

Controle

Komen factuurnummer, bedrag en bankbetaling overeen?

Toerekeningsbeginsel

Mindmap 006

Kern

Opbrengsten en kosten horen bij de periode waarin zij worden gerealiseerd of verbruikt, niet automatisch bij de betaaldatum.

Toepassing

Boek kosten in de periode waarop ze betrekking hebben.

Voorbeeld

Huur over december die in januari wordt betaald, blijft een kostenpost van december.

Controle

Hoort de huur bij december of januari?
Bij december.

Continuïteit

Kern

Continuïteit veronderstelt voortzetting van de onderneming; onzekerheid vereist beoordeling en toelichting.

Toepassing

Beoordeel of de onderneming haar activiteiten kan voortzetten.

Voorbeeld

Een ernstige liquiditeitskrapte vraagt een kasprognose en beoordeling van financiering.

Controle

Zijn verwachte kasstromen en financiering voldoende?

Materialiteit

Kern

Informatie is materieel als weglaten of verkeerd weergeven beslissingen kan beïnvloeden. Omvang en aard tellen mee.

Toepassing

Beoordeel zowel de omvang als de aard van een afwijking.

Voorbeeld

Een kleine fraudepost kan door haar aard toch belangrijk zijn.

Controle

Kan deze informatie een beslissing beïnvloeden?

Vergelijkbaarheid

Kern

Gebruik consistente grondslagen en vergelijk vergelijkbare perioden.
Licht relevante veranderingen toe.

Toepassing

Vergelijk gelijke perioden en consistente grondslagen.

Voorbeeld

Vergelijk twaalf maanden omzet met twaalf maanden omzet, niet met een verkort boekjaar.

Controle

Hebben beide omzetcijfers betrekking op twaalf maanden?

Prudente oordeelsvorming

Kern

Wees voorzichtig bij onzekerheid, zonder activa bewust te laag of verplichtingen bewust te hoog te waarderen.

Toepassing

Onderbouw schattingen met beschikbare informatie.

Voorbeeld

Onderbouw een schatting van oninbare vorderingen met betaalgedrag en beschikbare informatie.

Controle

Is de schatting voorzichtig én neutraal?

Activa

Kern

Activa zijn economische middelen waarover de onderneming zeggenschap heeft als gevolg van gebeurtenissen uit het verleden.

Toepassing

Onderscheid machines, voorraad, bank en vorderingen.

Voorbeeld

Een machine en een klantvordering zijn verschillende soorten activa.

Controle

Een machine is een vast actief;

een vordering meestal een vlottend actief.

Verplichtingen

Kern

Een verplichting is een bestaande plicht om een economisch middel over te dragen.

Toepassing

Registreer nog te betalen bedragen als verplichtingen.

Voorbeeld

Een ontvangen maar onbetaalde inkoopfactuur creëert een crediteur.

Controle

Is de factuur al betaald?
Zo niet, blijft de schuld bestaan.

Eigen vermogen

Kern

Eigen vermogen is het resterende belang in activa na aftrek van verplichtingen.

Toepassing

Trek verplichtingen af van activa.

Voorbeeld

Controle

Controle: € 45.000 + € 35.000 = € 80.000.

Balansrekeningen

Kern

Balansrekeningen beschrijven standen op een datum; hun saldi lopen door naar de volgende periode.

Toepassing

Neem eindsaldi over als beginsaldi van de volgende periode.

Voorbeeld

Het banksaldo op 31 december vormt de beginstand op 1 januari.

Controle

Sluit het beginsaldo aan op het vorige eindsaldo?

Resultatenrekeningen

└ Kern ─

Resultatenrekeningen verzamelen opbrengsten en kosten over een periode.

└ Toepassing ─

Bereken het resultaat over dezelfde periode.

└ Voorbeeld ─

Omzet € 12.000 –
kosten € 8.000 =
resultaat € 4.000.

└ Controle ─

Controle:
€ 12.000 – € 8.000 =
€ 4.000 winst.

Rekeningindeling

Kern

Scheid activa, verplichtingen, eigen vermogen, opbrengsten en kosten zodat transacties consequent worden ingedeeld.

Toepassing

Scheid financiering van opbrengsten en kosten.

Voorbeeld

Een lening is geen omzet;
een aflossing is geen rentekost.

Controle

Een aflossing verlaagt de schuld;
rente is een kostenpost.

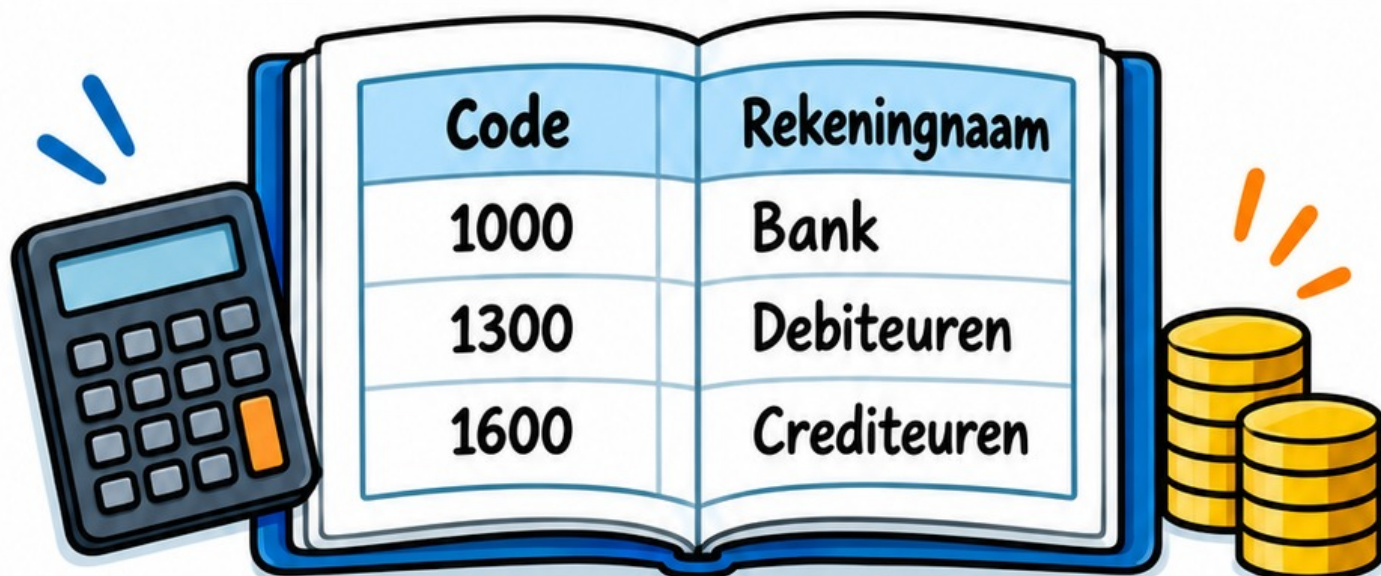
Grootboekcodes

Kern

Codes identificeren rekeningen. Een onderneming kiest een passend schema; codes zijn niet universeel.

Toepassing

Gebruik bij elke boeking de code uit het gekozen schema.

Code	Rekeningnaam
1000	Bank
1300	Debiteuren
1600	Crediteuren

Voorbeeld

Gebruik in dit materiaal voorbeeldcodes 1000 Bank, 1300 Debiteuren en 1600 Crediteuren.

Controle

Zijn code en rekeningnaam consistent gekoppeld?

Rekeningschema

Kern

Een rekeningschema combineert codes, namen en toegestane toepassing van rekeningen.

Toepassing

Kies de rekening die past bij de aard van de transactie.

REKENINGSSCHEMA		
Code	Naam	Toepassing

Voorbeeld

Maak aparte rekeningen voor huurkosten, rentekosten en afschrijvingskosten.

Controle

Staan huur, rente en afschrijving op afzonderlijke rekeningen?

Subadministratie

Kern

Een subadministratie specificeert een grootboeksaldo naar klant, leverancier of artikel.

Toepassing

Tel details op en vergelijk met de grootboekrekening.

Voorbeeld

Drie klantvorderingen van € 200, € 300 en € 500 sluiten aan op € 1.000 debiteuren.

SUBADMINISTRATIE DEBITEUREN

Klant	Bedrag
Klant A	€ 200
Klant B	€ 300
Klant C	€ 500
Totaal	€ 1.000

GROOTBOEKREKENING

Debiteuren

Debetsaldo
€ 1.000

Controle

Controle: € 200 + € 300 + € 500 = € 1.000.

Saldo debet en credit

Kern

Het saldo is het verschil tussen de debet- en creditzijde. De grootste zijde bepaalt het saldotype.

Toepassing

Trek de kleinste zijde af van de grootste zijde.

Voorbeeld

Debet € 1.500 en credit € 400 geven een debetsaldo van € 1.100.

Controle

Controle:
 $€ 1.500 - € 400 = € 1.100$ debet.

Debet en credit

Kern

Debet is links en credit is rechts. De betekenis hangt af van het rekeningtype.

Toepassing

Bepaal eerst het rekeningtype, dan de boekingszijde.

Voorbeeld

Bank neemt toe aan de debetzijde;

een schuld neemt toe aan de creditzijde.

Controle

Activa nemen toe debet;

verplichtingen nemen toe credit.

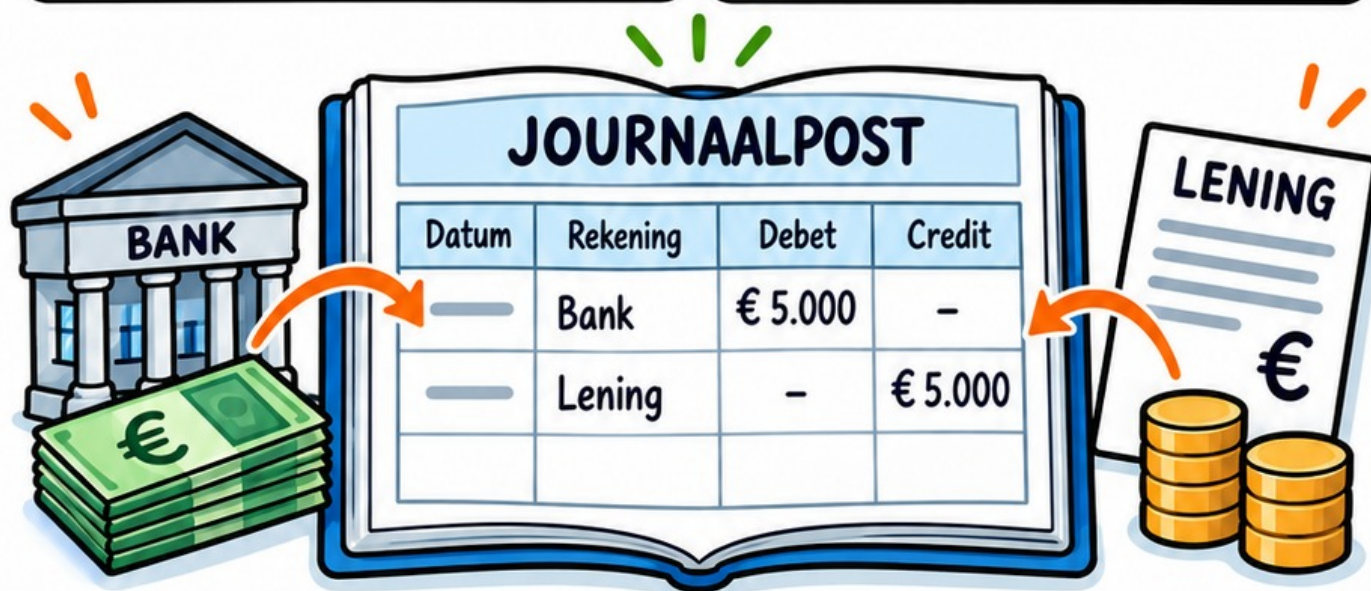
Dubbel boekhouden

Kern

Iedere journaalpost heeft evenveel debet als credit; één transactie kan meerdere rekeningen raken.

Toepassing

Boek elke transactie met gelijke debet- en creditbedragen.

Voorbeeld

Debet Bank € 5.000;
credit Lening € 5.000.

Controle

Controle: totaal debet
€ 5.000 = totaal credit
€ 5.000.

T-rekening

Kern

Een T-rekening toont mutaties links als debet en rechts als credit.

Toepassing

Zet ontvangsten links en betalingen rechts op Bank.

Bank

Debet (links)		Credit (rechts)	
Beginsaldo	€ 2.000	Betaling	€ 300
Ontvangst	€ 600		
Saldo	€ 2.300		

Voorbeeld

Bank: beginsaldo € 2.000 debet, ontvangst € 600 debet, betaling € 300 credit; saldo € 2.300 debet.

Controle

Controle:
 $€ 2.000 + € 600 - € 300 = € 2.300$ debet.

Journaalposten

Kern

Een journaalpost vermeldt datum, rekeningen, bedragen en omschrijving.

Toepassing

Noteer de datum, omschrijving en beide boekingszijden.

Datum	Rekening	Omschrijving	Debet	Credit
01-03	Huurkosten	Huur pand maart	€ 800	
01-03	Bank	Huur pand maart		€ 800

Voorbeeld

Debet Huurkosten € 800;
credit Bank € 800.
Btw blijft in dit voorbeeld
buiten beschouwing.

Controle

Controle: debet € 800 = credit € 800.

Dagboeken

Kern

Dagboeken groeperen transacties naar bron, zoals verkoop, inkoop, bank, kas en memoriaal.

Toepassing

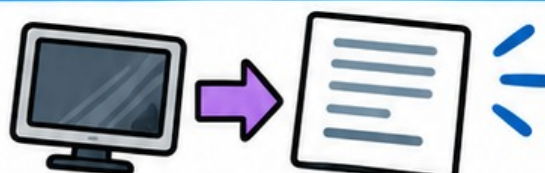
Kies het dagboek op basis van de bron van de transactie.

Voorbeeld

Een bankbetaling hoort in het bankdagboek;

een afschrijving in het memoriaal.

Controle

Bankbetaling: bankdagboek.
Afschrijving: memoriaal.

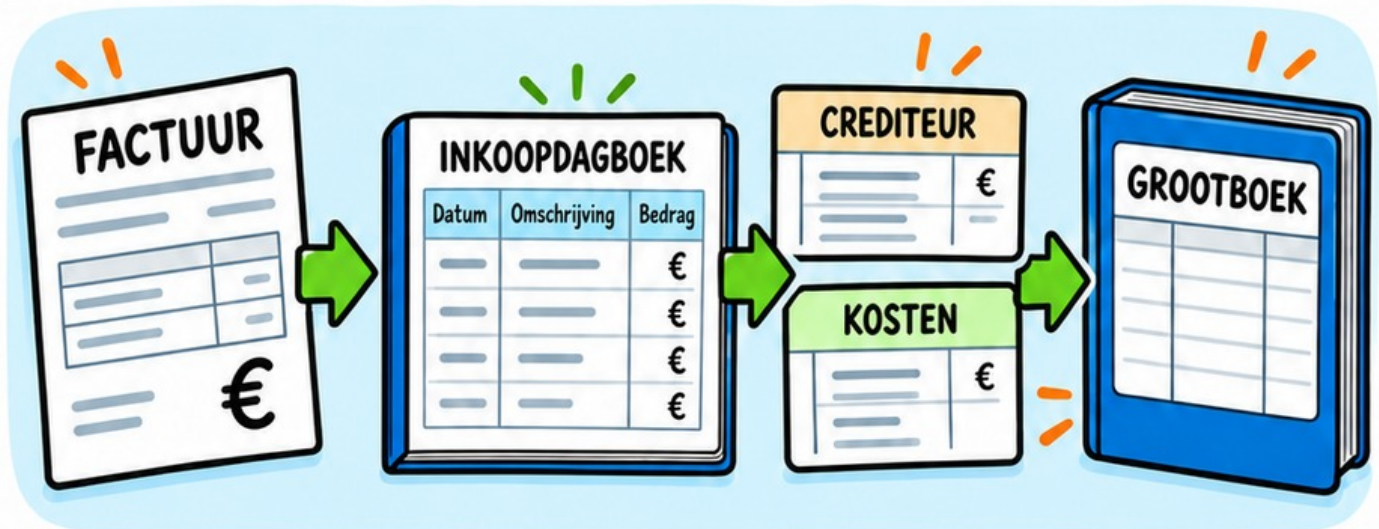
Van bron naar grootboek

Kern

Controleer het bewijsstuk, bepaal rekeningen, boek de transactie en controleer het saldo.

Toepassing

Volg de transactie van bewijsstuk tot grootboek.

Voorbeeld

Factuur → inkoopdagboek → crediteur en kosten → grootboekcontrole.

Controle

Zijn bedrag en verwijzing in elke stap terug te vinden?

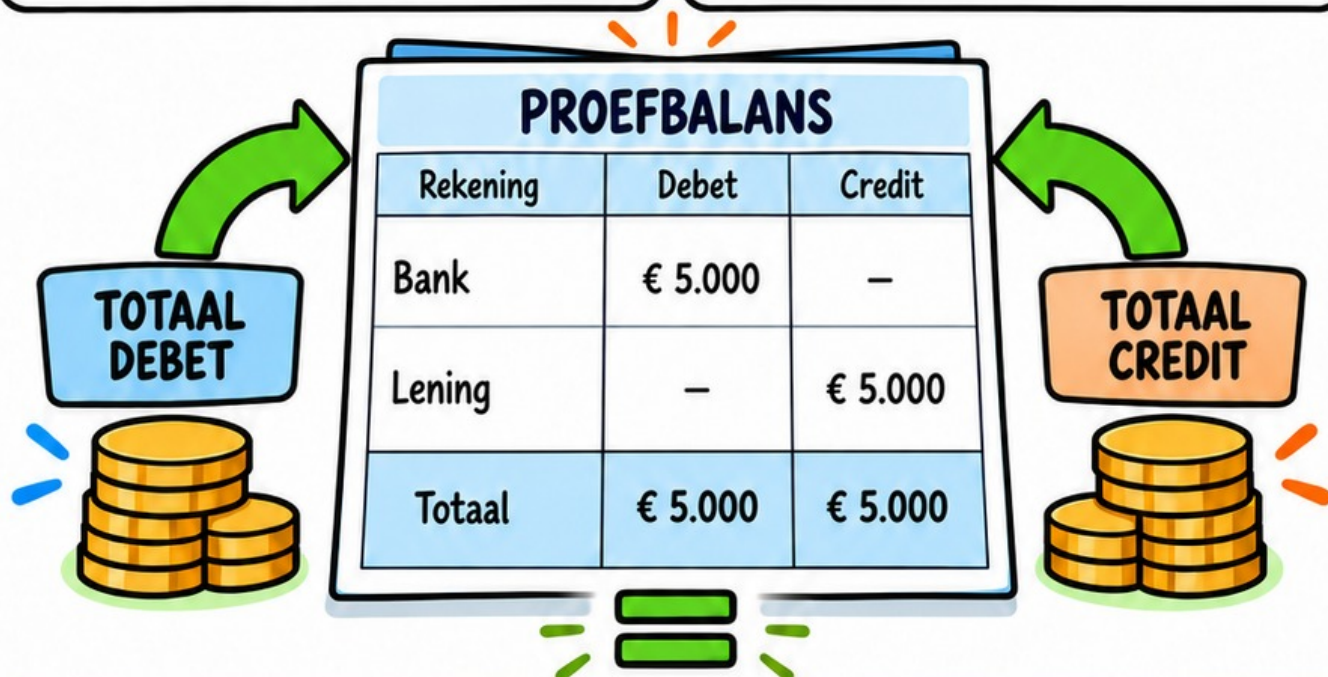
Proefbalans

Kern

De proefbalans vergelijkt totale debet- en creditsaldi; gelijkheid bewijst geen inhoudelijke juistheid.

Toepassing

Controleer gelijkheid én de inhoud van de boekingen.

Voorbeeld

Een huurbetaling op de verkeerde kostenrekening kan toch een sluitende proefbalans opleveren.

Controle

Een sluitende proefbalans sluit een verkeerde rekening niet uit.

Beginbalans

Kern

De beginbalans bevat de openingsstanden van activa, verplichtingen en eigen vermogen.

Toepassing

Controleer het evenwicht van de openingsstanden.

Voorbeeld

Bank € 10.000 en voorraad € 5.000 tegenover lening € 6.000 en eigen vermogen € 9.000.

Controle

$$€ 10.000 + € 5.000 = € 6.000 + € 9.000.$$

Correctieboeking

Kern

Herstel fouten met een traceerbare tegenboeking of correctie en bewaar de oorspronkelijke boekingshistorie.

Toepassing

Maak een correctie met verwijzing naar de oorspronkelijke boeking.

Voorbeeld

Boek € 200 van kantoorkosten naar onderhoudskosten met verwijzing naar de oorspronkelijke factuur.

Kantoorkosten

Onderhoudskosten

Controle

	Debet	Credit
Onderhoudskosten	€ 200	-
Kantoorkosten	-	€ 200

Debet Onderhoudskosten € 200; credit Kantoorkosten € 200.

Boekingscontrole

Kern

Controleer bedrag, datum, rekening, btw, tegenpartij en bewijsstuk; controleer daarna debet = credit.

Toepassing

Controleer de factuur en bereken netto en btw afzonderlijk.

FACTUUR

€ 121

Netto
€ 100

Btw (21%)
€ 21

Voorbeeld

Een factuur van € 121 bij 21% btw bevat € 100 netto en € 21 btw.

Controle

Controle: € 100 + € 21 = € 121; debet moet gelijk zijn aan credit.